

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

29. De S. Paulo, unica. Vas electionis est mihi, ut portet nomen meum
Regibus & populis & filiis Israel. Act. 9.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56381)

lorum, potestas peccata remittendi, & potestas miraculorum cum efficacia Verbi divini tibi specialiter est commissa.

Beatus es, quia Pastor Pastorum, cui non solum Agni, sed & Oves, & Oviam Pastores sunt ad pacendum commisit.

Beatus es & lingua, pronuncians: Tu es Christus Filius Dei vivi. Beati oculi, toties rigati lachrymis contritionis. Beatum cor, quod adeo ardentis zeli fuit & amoris. Beata brachia, vinculis pro Christo conficta. Beati pedes, pro illo cruci confixi. Beatus sanguis, talem in Ecclesia fructum ferens, seminis infar faci. Immo beata & umbra, agros sanans; beata & vincula, quorum vel ralsura ejicit demonia.

Cōclusio. O Beatissime Apostolorum Princeps, & Domini regis Pastor, nos sumus Agni tui, tuæ curæ committi. Effice meritis tuis, ut verè Agni sumus per manuum tuarum, patientiam, candorem. Dige nos ad vera pasca, & impetra, ut in fidei à te facta confessione semper perseveremus, ut in spe viva etiam per fluctus hujus sæculi ambulemus, ut in perfectio amore, propter quem electus es, proficiamus. Aspice quoque ex alto Ecclesiam tuam, & Naviculam multis agitatam turbibus ab infidelibus & hæreticis, à vitiorum & errorum inundantibus fluctibus, & deduc eam, nosque in ea, ad securum æternitatis portum, in quo triumphandum Nautarum valeamus celestium perenniter in laudem Dei, tuamque decantare.

DE S. PAVLO

Lect. 29. Vas electionis est mihi, ut portet nomen manuum sacrarum Regibus, & populo, & filiis Israel. Act. 9.

De virtutibus S. Pauli.
Numeræ sunt virtutes, quæ in D. Paulo emittuntur, quia à Deo positus fuit tanquam perfectum speculum & exemplar omnis virtutis à nobis imitandum. Propterea ipse ter de se dicebat, non ex phylantia aut ambitione, sed ex Spiritus divini inspiratione: *Imitatores mei estote sicut & ego Christi.* Ita super ipsum effloruit sanctificatio Christi & Dei, ut anima ejus velut benedictionis irigens hortus & paradysus sit, omni genere virtutum floridus & fecundus, omni gratia & perfectione refertus, & dique ipargens odorem suavitatis, quo animas in sui considerationem & admirationem pellicit. In ipso enim lilium sapientie & castimonie effulget, in ipso redolet viola humilitatis, myrrha poenitentiae, rosa purpureæ charitatis, palma patientiæ, heliotropium devotionis, hyacinthus celestis conversationis. Quos quidem flores etiam nobis licet colligere ad imitationem, & in sinu nostro reponere. Ingredi lubet in hunc Hortum odoriferum gratiarum & virtutum S. Pauli, & ex multis floribus paucos colligere; ut corollam conficiamus verticis ejus sacro imponendam ad præmium, cordis nostri appendendam ad exemplum.

Primo quidem inter S. Pauli prerogativas maxime fulget sapientia celestis, & scientia mysteriorum Dei, quæ de celo hausit. Super omnes enim homines, super omnes Apostolos, immò & super Angelos hæc in re excelluit. Unde fatetur, quod eam non didicerit, nec ab hominibus, nec ab Apostolis, nec ab Angelis, sed immediate à Jesu Christo Filio Dei, & Sapientia Patris æterni. Iesus Paulum per se instruere dignatus est ita eminenter & abundanter, ut & ab ipso aliquid posset in Angelos referre. Quapropter dicit: *Mihi sanctorum ministerio data est hæc gratia in Gentibus evangelizare, ut annotelet Principatibus & Potestatibus per Ecclesiam multiformis Sapientia Dei secundum prævisionem sæculorum, quam fecit in Christo Iesu.* Quando in tertium caelum raptus est Paulus (hoc est in paradysum sive caelum empyreum) ad fontem sapientie æternæ os apposuisse tenendum est. Schaulisse tanta copiam, ut totam Ecclesiam implete posset, eandem refundens sapientiam, & eruans mysteria abscondita à sæculis. Sublimissime enim postmodum differat de ineffabilibus mysteriis, de gratia, de prædestinatione, de reprobatione, de Gentium vocatione, de Christi redemptione, de ejus æconomia & dispensatione in carne, de Angelorum ordinibus, de Episcoporum muniis, de Hierarchia Ecclesiæ & ejus regimine, de his etiam quæ futura erant in ea. Propterea de eo sic fatetur S. Hieronymus ep. 61. ad Pammachium: *Paulus vas electionis, sub Evangelio, rugitus Leonis nostri, fumen eloquentia Christiana, qui mysterium terræ generationibus ignoratum, & profundum sapientia & scientia Dei magis miratur quam loquitur, quem quotiescumque lego, videor mihi non verba sed audire tonitrua.*

Fatetur in illo raptu Paulus se audisse arcana verba, quæ non licet homini loqui. Doctor totius Orbis factus in Beatorum schola magisterio & gradu admirabili consecratus est & inauguratus, ut è celo referret sapientiam, quam hominibus communicaret. Vidit interim & audivit, quæ communicare non latis posset. Unde postea admirans exclamat: *Oculus non vidit, nec auris audivit, nec in corde hominis ascendit, quæ preparavit Deus his qui diligunt illum.* Eriterum alibi: *O altitudo divinarum sapientia & scientia Dei!* Unde nonnulli ex Sanctis existimant Paulum vidisse divinam essentiam, & in illa edoctum fuisse de mysteriis absconditis, & gloria divina, gloriaque hominibus preparata; ideo enim raptus videtur in locum Beatorum videntium Deum; ideo etiam dicit se audisse arcana, quæ homini loqui non licet, sive ineffabilia; sola autem essentia divina videtur inter illa numerari, quæ non licet fieri cum attributis suis infinitis & incomprehensibilibus. Hanc sententiam docuit S. Augustinus ep. 112. Clemens, Anselmus, & multi alii cum S. Thoma.

Quicquid sit de hac sententia, (Num Paulus vidisset essentiam divinam perfectè sicuti Beati, quamvis solum in raptu,) de qua utrumque Theologi disputant;

Gal. 1.

Iesus S. Paulum instruit.

Ephes. 3.

2. Cor. 123

2. Cor. 2.

hominis ascendit.

Rom. 11.

An S.

Paulus divinam essentiam vidit.

2. 2. q. 178

1145,

tant: certum interim hoc est, Paulum istar Aquile in celum volasse & in Sole eterni adios hixille intuitum, sublimissimam in fructum fuisse, ut celestem sapientiam ad Ecclesiam referret novus Doctor. Quocirca possimus ei illud ænigma Ezechielis Prophete adaptare: *Aquila grandis, magnarum arborum, longo membrorum ductu, plena plumis & varietate, venit ad Libanum, & tulit medullam Cedri. Summitatem frondium ejus arulsit, & transportavit eam in terram Chanaan, in urbe negotiatorum posuit eam.* Aquila utique grandis Paulus Aquila cui Dominus magnas alas indidit magnamque velocitatem, ut ad Libanum, ad locum Beatorum erolare posset. Quis novit *Viam Aquile* hujus in celo? Sed quid ibi egit? *Tulit medullam Cedri, summitatemque frondium;* id est medullam mysteriorum didicit & de divina Sapientia elicit illam, tanquam de Cedro sublimissima, cum circumstantiis particularibus tanquam frondibus floridissimis. Quid deinde? *Detulit hanc ad terram Chanaan,* hoc est ad terram negotiatorum; ad Ecclesiam scilicet, ut inde feliciter Ecclesia negotiaretur, & omnium hominum salutem facilius promoveret; id eo omnibus de Ecclesia dicit Dominus: *Negotiamini dum venio.*

Secundo, in S. Paulo inter dona celestia emittit in Deum & Christum amor, charitas que ardentissima, insuperabilis, inseparabilis. Propterea inclamat: *Quis nos separabit a charitate Christi tribulatio, an angustia, an fames, an nuditas, an periculum, an persecutio, an gladius?* Sed in his omnibus superamus propter eum qui dilexit nos. Certus sum, quod neque mors, neque vita, neque principatus, neque virtutes, neque insipientia, neque futura, neque virtutes, neque profundum poterit nos separare a charitate Dei, que est in Christo Iesu Domino nostro. Quasi dicit: *Mihi certò persuadeco, quod neque mors comminata, neque vita promissa, neque cœli, neque inferi, nec ulla alia, quæ fingi posset creatura, a charitate Dei non valebit separare.* An hæc tantum sunt verba ætrem verberantia, aut jactationis vento tumida? Verè amore divino incensus Paulus omnes tyrannos, omnes labores & pericula, omnes cruciatu & supplicia, quasi ludum puerorum attumabat: provocabatque totum infernum & mundum, quasi ad duellum, hoc amore illos superare decernens. Quocirca S. Chrysostomus hom. 2. de laudib. S. Pauli, hanc charitatem & amorem exaltans dicit: *Hujus rei studio non tantum urbes, gentes, exercitus, provincias, pecunias, potestates, veit arenas vilia reputavit; sed & pro Christi dulcedine non Angelorum aut Archangelorum admiratus est dignitatem. Quod enim majus erat omnibus, Christi amore fruebatur. Cum hac dilectione magis esse extremis optabat, imò ex numero punitorum, quam sine hac socius Dominationum & Principatum, aut summo sublimari honore. Perfrujenim charitate Christi, hoc illi vita erat, hoc mundus, hoc Angeli, hoc præsentia, hoc futura,*

hoc regnum, hoc promissio, hoc innumera bona Ita Chrylost.

Eandem ob causam scribens ad Philippenses sic de se Paulus pronuntiat: *Mibi vivere Christus, & mori lucrum.* Quasi dicat: *Mea vita est Christus, & mori meus Christus est,* desiderium omne meum est Christus, meum velle, meum operari Christus est, meumque omne bonum: nihil aliud præter eum sapio, cogito, loquor, operor, spero. Certè in Christum amabat, ut totus in eum transformatus videretur: Christusque ejus esse mens, anima, spiritus, vita videbatur, quando quidem per eum operabatur mirabilia, loquebatur divissima, patebatur homini vix toleranda. Hinc & illæ ejus voces. *Vivo ego, jam non ego, vivit vero in me Christus.* Et iterum: *Christo confusus sum cruci.* *Mibi absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri IESU Christi, per quem mihi mundus crucifixus est.* & ego mundi. Et rursum alibi: *An experimentum quaeris ejus qui in me loquitur Christus?* Quate rectè de eo canere loquimur:

Vrit amor, me torquet amor, sum factus amoris Alter amor, vobis est victor amoris amor.

Tertio, ex hac charitate erga Deum exorta est Charitas erga proximum zelusque incompa salus omnium. Sicut enim ferum in igne, totum ignis efficitur; sic Paulus charitate incensus, totus effectus est charitas, inquit S. Chrysostomus hom. 1. de laudib. Pauli. Item hom. 22. ad pop. sic de eodem loquitur: *Christum in se habebat loquentem terrestri Angelus, & celestis homo, reepræculum spiritus S. qui in corpore corruptibili Paradisum habitavit, zelo incomparabilis, charitate magnus, Ecclesiarum Dei sollicitus curator, orator prelati, imbecillium deducior, credentium præcedens, iudaorum redargutio, nostrum omnium salus, post mortificationem Doctor, & post mortem præco, qui nobis demonstravit quomodo in caelos ascendere oporteat.* Omnes utique ad Deum adducere, ad Christum conabatur convertere; ignem eloquium ei commissum erat ad convertendum quoscunque. Vnde ei convenit, quod in Cantico dicitur: *Lampa ignis, lampades ignis atque flammæ.* *Alia lectio habet: Ala ejus, ala ignis.* His alis per varias Orientis & Occidentis plagas cito volavit, ut igne divini amoris omnes inflammaret. Vnde de eo dicere longe majore ratione possimus, quod de Elias: *Surrexit Elias Propheta quasi ignis, & verbum ejus quasi facula ardeat.* Si raptus est Elias in turbine ignis, & in turbine quorum igneorum, ita ut in raptu ei inclamaret Elias: *Pater mi, Pater mi, currus Israel & auriga ejus;* certè in eodem raptus est Paulus, & inde rediit igneus totus, ut verbum ejus quasi facula arderet, & cæteros inflammaret. Illi quoque dicere unusquisque potest: *Pater mi, Pater mi, currus Israel & auriga ejus.* Ipse est enim Ecclesie currus & auriga in celum subeunte eam nitens per quoslibet anfractus Ipse est Pater Fidelium.

Ezech. 17.

Lut. 19.

2. Charitas in Christum. Rom. 8.

Philip. 2.

Galat. 2.

Galat. 6.

2. Cor. 13.

Charitas erga proximum.

Cant. 8.

Eccli. 48.

2. Reg. 1.

hom. 3. de lau. Pauli.

Fidelium orbe toto, de quo sic loquitur S. Chry-
 stomus: *Quasi uniuersum mundum genuisset, sic cur-
 rebat, sic festinabat omnes in regnum Dei inducere,
 docendo, pollicendo, orando, supplicando, terrendo,
 damones animarum corruptores fugando. Aliquan-
 do episcopus, aliquando sermo & praesentia, nunc per
 discipulos, nunc per semetipsum conabatur erigere la-
 bantes, firmare stantes, humi iacentes erigere, sana-
 re contritos, torpentes alio exhortationis animare.*
 Quod si aliqui ei aduerfabantur, tanto magis eor-
 um miserabatur infantiam. Sicut enim aliquis
 indulgentissimus pater afficitur erga filium phre-
 neticum, cuius quanto magis conuiciis ictibus-
 que pulsatur, tanto magis eum deslet; ita Paulus
 eos, a quibus affligebatur, tanquam male sanos co-
 nabatur curare per maiora tormenta pietatis. Saep-
 e lachrymabatur & uehementer dolebat pro il-
 lis, ac peritus dicebatur, cum illos pereuntes vi-
 deat. Hoc est, quod alicubi dicit: *Non cessavi per
 triduum cum lachrymis mouens unumquemque ve-
 strum. Et iterum: Multi ambulanti, quos saepe uobis
 dicebam, nunc autem & sens dico, inimicos crucis
 Christi.*

Act. 20. Philip. 3.

Galat. 4.

Rom. 9.

Corinth. S. Pauli am- plitudo.

1. Cor. 12.

Vtiq; iuges lachrymarum fontes ex eo non die-
 bus solum, sed & noctibus etiam affluabant, pro-
 ducente eos zelo & charitate: omnique muliere
 parturiente uehementer affligebatur in singulis,
 propter quod etiam dicebat: *Filii, quos iterum
 parturite, donec formeturi uobis Christus.* Hac etiam
 charitatis flamma succensus optabat milies mori
 pro eorum qui sibi aduerfabantur, salute; immo
 optabat, si opus foret, gehennae incendia subire. An
 non hoc indicat, dum ita scribit: *Veritatem dico, in
 Christo non mentior, testimonium mihi perhibente con-
 scientia in Spiritu sancto, quoniam tristitia mihi ma-
 gna est, & continuus dolor cordi meo. Optabam enim
 ego ipse anathema esse a Christo pro fratribus meis.*
 Quid ais, Paule, inquit S. Chryllostomus, Nonne
 iam dixisti? Quis nos separabit a charitate Christi?
 Imo ait: Quis amo Christum, cupio separari a frui-
 tione Christi, ut plures imo omnes eum laudent &
 ament. Quia nos longe sumus ab hac dilectione, id-
 circo intelligere haec eius dicta non possumus. Ita
 S. Chryllost.

O quam nobile fuit egi Pauli, quam amplum,
 quod Cor totius Orbis recte asserit. Adeo enim la-
 tum fuit, ut in se susceperit integras urbes, populos
 & gentes Cordis illius puluerem videre uellem. (In-
 quit S. Chryllostomus hom. 32. in epist. ad Rom.)
 distulit uideri uellem: cor istud erga unum-
 quemque peruenitum ascensum & ignitum, se-
 cundo parturientium filiorum abortus, Deum uidentis,
 Hostiam factum, caelis ipsis subimus, orbe lati-
 us, radiis solaribus exhalatius, igoq; feruentius,
 adamante solidius, fluius emittens aqua uiva,
 non reman rigans sed animas hominum. Vnde
 non solum fluius sed & fontes lachrymarum noctes
 atque dies emanarunt. Cor, inquam, quod nouam
 vitam non hanc nostram uixit. *Vixit ego, iam non*

ego, uixit uero in me Christus. Cor itaque Christi e-
 rat cor Pauli, tabulaque Spiritus S. atque charita-
 tis uolumen. Ideo dicebat: *Cor meum dilatatum
 est.* Haec S. Chryllost.

Quarto, emicuit in S. Paulo patientia, ut ipse di-
 cat Patientiam in omnibus aduersitatibus, labori-
 bus, arumis, cruciatibus, fuisse signum speciale A-
 postolatus sui. *Signa Apostolatus mei facta sunt super
 uos in omni patientia.* Quasi dicit: Stemmata & in-
 signia, in quibus glorior, & quibus me Dominus in-
 signiuit & decorauit, dum ad Apostolatus dignita-
 tem exiit, non alia sunt quam in contemptu, in
 persecutione, in plagis, in periculis, in arumis in-
 uicta patientia. Haec meum scutum, mea arma,
 meum vexillum, quo glorior, & contra mundum &
 infernum depugno. Dux omni generis patientiae sub
 Christo sum Imperatore ab ipomet inuictoratus,
 certantibus omnibus praepositus, & ad imitationem
 praepositus. Vnde Christus, quando Paulum elegit
 ad Apostolatum de illo dixit: *Am et, quanta
 oportet pati pro nomine meo.* H. *uit Elogium
 Nobilitatis Paulinae, insignibus Apostolatus eius a
 Domino inscriptum uelut Symbolum sub stem-
 mate; OPORTET PATI PRO NOMINE MEO.*
 In illud Symbolum semper coniciebat oculos &
 animum Paulus, & ideo infatigabilis fuit, tandem-
 que post innumera certamina subscrispit: *PLVS
 OMNIBVS LABORA VI.* Nempe fideliter di-
 uinae gratiae cooperatus est, ita ut Apostolatus
 gratia nunquam in eo uacua fuerit, aut ociosa,
 quia in laborando & patiendi fuit assiduus & in-
 defessus.

Quapropter particulatim labores & sudores,
 certamina & agones, pericula & arumnas recen-
 dens, sic ait: *in laboribus plurimus, in carceribus abun-
 dantius, in plagis supra modum, in meribus frequen-
 ter. Ter uirgis caesus sum, semel lapidatus sum, ter
 naufragium feci, nocte & die in profundo maris fui. In
 ueneribus saepe, periculis fluminum, periculis latronum,
 &c. in labore & arumna, in uigijs multis, in fame
 & siti, in frigore & nuditate, &c.* Ex his innum-
 erantibus eripiebat eam Dominus, ut animaretur
 semper ad maiora patiendum. Nam sic or flamma
 eo magis augetur, quo plura ligna admoventur; sic
 & ardor patiendi pro Christo laboribus & tribula-
 tionibus non potest latari. Poterat ergo & ipse
 imperatorum illud dictum sibi adsciscere: *PLVS
 ULTRA*, auidus semper progredi ad portandum
 nomen Iesu Christi coram Regibus & populis, &
 pro illo nomine noua pati. Ad quem progressum,
 noua patientiae ipsa elementa uidebantur ei immu-
 lari. Vnde & Augustinus sem. 2. g. de sancto, de S.
 Paulo e naufragio & fluctibus ad praedican- dum &
 patiendum emergente, sic eleganter loquitur: *Pa-
 trus ambulare super aquas debita soli Deo potestate
 presumpsit, & terram obstante natura per insueti ma-
 ris uotas uias pendulum inferens gressum, inuentia
 maris horra calcavit. Sed non minor Paulus, quem
 uelut noui Testamenti ionata die ac nocte per maria
 profunda*

4. Patie- tia S. Pauli. 1. Cor. 12.

Act. 9.

1. Cor. 12.

Ex aduer- si S. Pauli are- pium, ad grauiora animatus.

profunda jactantiam ubi subitus fluxus & reddidit, quasi sacrum depositum violare non audens: quia famulari eum unda custodiam illatum, populorum praedicationibus raserunt. Hoc nempe sic volebat fieri etiam per miraculum Dominus, ut ostenderet nobis omnibus, quanta oportet pronomine suo pati.

in adier-
si S. Paulus
laudibus
Pauli.

Porro haec patientia in Paulo erat plane heroica; patiebatur enim non solum lubenter, sed etiam exultanter. Gloriabatur in tribulationibus, persecutionibus, passionibus, magnoque ac celsio animo se in omnibus gerens, Tyrannos ac populos spirantes furorem velut quosdam culices aestimabat, mortem vero & cruciatum ac mille supplicia quasi ludum putabat esse puerorum, dummodo propter Christum aliquid sustineret. Tunc enim amplectebatur lubenter, inquit S. Chrysostomus, & decorabatur vinculis carceris, magis quam diademate coronatus. Etenim constrictus carcere habuit abas caelum, ac libentius verbera excipiebat & vulnera, quam alii brachia diripiunt: dolores non minus quam praemia diligebat, cum ipse utique dolores loco duceret praemiorum; propterea enim & illos gratiam nominabat. Haec ille. O quantum, quamque frequenter gloriatus est in hoc titulo. **PAULVS VNCTVS IESV CHRISTO!** Concludamus igitur, & ad eundem modum quo dicebant nonnulli discipuli, *Invenimus Messiam*, quod est interpretatum *Christus*, dicamus & nos, Invenimus Doctorem Gentium in fide & veritate, qui plus omnibus suis Coepiscopis laboravit illum verum Athletam Christi, doctum ab illo, unctum de illo, crucifixum cum illo, gloriosum in illo, in theatro hujus mundi (qui spectaculum factus est, & Angelis, & hominibus) legitime magno agone certantem, & palmam supernae vocationis sectantem, ut nos ejus vestigia pede pressio sequamur. Eandem enim quam nos habet vitam, idem corpus, eandem animam: nec erimus gratiae exortes divinae, si ei cooperari velimus ad imitationem.

ham. 2. do
laudibus,
Pauli.

Quapropter nos ad hanc imitationem invitans S. Chrysostomus, dicebat: *Flagra amore hujus viri, & propterea continua versatur in ora mea. Et quasi in archetypum aliquod exemplar in ipsum adspiciens, admiror in hoc viro miram affectionum calcationem, fortitudinis excellentiam, amoris in Deum fervorem, & arboris quod unus homo omnes virtutes congregavit & perfectas. Unde & Damascenus de imaginibus orat, i. testatur, S. Chrysostomum in Museo suo habuisse imaginem S. Pauli, in eamque continuo, oculos intendisse & animum, sive orando sive scribendo, quare ab eo multa eductus est specialiter, & per eum tantam hausit sapientiam & eloquentiam, ut *Os aeneum* in miram mentem. Similiter & S. Dominicus eum specialiter coluit, ejus Epistolas omnes memoria tenens, & illas Fratibus quos ad praedicandum mittebat, commendans, ut verum spiritum ad concionandum inde haurirent, unde & ipse haurerat. Nam apparerat S. Paulus Domi-*

Chryso-
stomus
coluit
S. Pauli.

Similiter
S. Domi-
nicus.

nico, & ei suum obtulerat librum ad concionandum quasi ipsum Praedicatorum Magistrum fidei confiterens, dum Ordinem suum initiaret: S. Petrus dederat ei suum baculum, ut peragraret Provincias ad conversionem animarum.

Neque vero sufficit affici D. Paulo, ejus vero virtutes non imitari, quia tunc potius nostram censetur desere infelicitatem. Sic Anatonius imp. in Paulum pius erat, & ei imaginem auream in templo 40. Martyrum exerebat, sed Pauli pietatem non sectabatur. Ideo imago illa ante mortem Andronici lachrymas fuisse visa est, quasi illam mortem contenderet. Terferunt famuli lachrymas imaginis, at illa profundebat uberiores, tanquam si vivens in ea Paulus ex vivens pietatis Imperatoris in se pii, sed alias impii, necem doleret & fletet. Testis est Nicetas lib. 1. Sic & adhuc se possit modò ex compassione multos desistere, qui ejus quotidie verba audiunt & memora, nec respiciunt, sicut olim fiebat innotis Graecis Christi, quorum Deus venter est, quorum gloria in confusione, qui terrana sapiunt. Ipse est enim de illis Angelis, sive Nunciis & Legatis pacis, de quibus Propheta: *Angeli pacis amare se habent, caritatem scilicet eorum, qui pacem nunciatam respuebant.*

Non suffi-
cit affici
in S. Pauli.
sed & vir-
tutes ejus
imitanda.

Philip. 3.

Castitas
S. Pauli.

Quintò, excelluit in S. Paulo castitas; fuit enim caelebs & virgo tota vita, ut tradidit S. Hieronymus contra Iovin. & S. Ambrosius in c. 7. ad Coimth. & passim SS. Patres. Satis id colligitur ex eo, quod proponens consilium virginum & castitatis, dicit: *Volo omnes esse sicut me ipsa, sed unusquisque habeat dominum à Deo, unus se, aliter se.* In hac castitate perfectus fuit, licet continuam lucram habuerit cum stimulo carnis, quem cum rogaret à se auferri, dixit ei Dominus: *Sufficit tibi gratia mea. Virius in infirmitate persequitur.* Hanc etiam conservabat continua carnis maceratione: *Cassido corpus meum, & in servitutem redigo, ne forte cum aliis praedicatoribus, ipse reprobus efficiar.* Vitabat etiam omne periculum; hinc noluit se comitare propter mulieres ad ministranda alimenta. *Nunquid non habemus potestatem mulierum servorem circumducendi sicut & castori Apostoli? Ego autem nullo horum usus sum.* Omnem scilicet suspensionem voluit à se amovere, nec castitati aut iustitiae voluit ullum periculum esse.

1. Cor. 7.

2. Cor. 12.

1. Cor. 9.

libid.

Interim ad castitatis lauream multas mulieres & virgines invitabat. Nā & S. Tecla juveni & nebuloso & distissimo desponsanda audito Paulo ardente de virginitate differente, relicto Sponso ad Christi Sponsi caelestis thalamum advolavit, eique se voto virginitatis sacravit: deoque à Matre & Sponso acculata, maxima tormenta subit & superavit, ignes, serpentes, leones, usfos, in quibus afficit ei Christus praeseferens vultum S. Pauli eam confortans, & impietatem profuravit, ideoque miris laudibus eam extollunt SS. Patres, quia & leones ob virginitatem ejus pedes osculati sunt, & ignis non nocuit,

Ad casti-
tatem
procedit
non aliter.

IN FESTO VISIT. B. M. V.

LUC. 29. 1
tipart.

Excursus MARIA abiit in montana cum festinatione, etc. Luc. 1.

Magnifica fuit Lectica Regalis, quam sibi fabricari iussit Salomon, ut gloriam suam ostentaret filiabus Ierusalem, in illa procedebat Rex pacificus & magnificus, cuius cultum desiderabat universa terra. De illa sic dicitur: Ferculum fecit sibi Salomon de Cedris Libani, Columnas fecit argenteas, Reclinatorium autem eum. Ascensum purpureum, media charitate constravit propter filias Ierusalem. Ferculum hoc (a ferendo dictum) ex cedris Libani, hoc est, lignis pulcherrimis, impuribilibus, suavissimisque odoris erat fabricatum artificiosissime. Cernebantur & in eo Columnellae splendidissimae ex argento, sive in inferiori parte ad sustinendam apsidem, hoc est, curvaturam rotarum, sive in superiori, sive ad sustentandas cortinas & alia: Reclinatorium autem (sive locus post humeros, in quo corpus reclinatur & requiescit) erat ex auro purissimo. Locus vero medius erat adornatus varijs symbolis & monilibus pretiosis amorem attrahentibus, vel quasi Gallicè diceremus: Il estoit paré comme de quereaux d'amour: Il estoit deusé comme deusé d'amour au milieu. Et hoc propter filias Ierusalem, quae Regis & Lectuli videndi desiderio affliciebantur. Unde & subditur: Egre dimini Filie Sion, & videte Regem Salomonem in diadematè, quo coronatus est Mater sua. Simul videte magnificentiam & gloriam Lecticæ in qua procedit: oculos & corallicerè illa potens est.

De itinere Mariae in montana. Com. 3.

Ferculum istud, sive Lectica Regia, Symbolum est Beatissimæ Virginis, quam Rex noster Pacificus Christus elegit, ut in ea quiesceret, & per eam gloriam suam ostentaret, & ad nos adventaret ac oculos cordaque nostra caperet. Attende singula.

Ferculum Salomonis est B. M. V.

1. Hanc ipse fecit sibi: nemo præter ipsum potuit talem efficere, talem adornare Lecticam in qua quiesceret. Nunquid per Architectos nobile istud & nobile Ferculum Salomonis fabricatum fuit? Sed non sine mysterio dicitur, quod Ferculum fecit sibi Salomon, quasi ipsemet fuerit Architectus & Faber talis operis: in figura scilicet hoc sic exprimitur, quia in veritate noster Salomon Architectus fuit & Faber Ferculi huius sui, id est Virginis.

2. Dicitur ex Cedris Libani incorruptibilis & suavissimis odoribus fabricata hæc Lectica. Per hoc incorrupta Virginis puritas, tam corporis, quam mentis designatur, quæ ubique suaveolentem odorem spargit.

3. Columna in ea argentea, dona sunt Spiritus S. quæ & eam exornant, & ad procedendum agilem & volubilem reddunt, & firmam faciunt ac constantem. Dona enim Spiritus S. animum ad omnia divina

hocur, sed potius veneratus est ejus castitatem, & sanctitatem.

Sic etiam Paulus pellices Neronis ad castitatem induxit & Religionem Christianam, ita ut ulterius non potuerit eis persuadere Nero, ut ad se redirent, & ad priores illecebras: ideoque incensus est contra Paulum Nero, quia illatum maxime unam deperibat. Et hæc causa fuit necis Pauli, ita ut non solum pro fide, sed etiam pro castitate Martyr occubuerit. Propterea S. Chryostomus vocat eum, Hostiam castitatis.

Hæc itaque sunt virtutes S. Pauli à multis paucæ hic propolite: etenim in eorum catalogum texere nec liber unus sufficeret, nam omnis in eo virtus excellit. Quapropter concludo cum Chryostomo ho. 8. de laudib. Pauli: Cui te, o S. Paulè, iustorum veteris vel novi testamenti audeam comparare? Omnino quippe virtutum, quasi in arca quadam, sed cum multo circumlo condidisti. Licet quis contra te sigillatim iustorum appendas eorum, inveniet irrisivam virtutum ponderibus à tua parte depressam. Postmodum S. Chryostomus comparat S. Paulum Patriarchis, Prophetis, Apostolis, Angelis, sicque prosequitur: Paulus verè secundus Abel, verum non semel sed per singulos dies immolatur. Paulus alter Noè, sed absq; arca insurgens in se undas impietatis enavigans. Paulus alter Abraham, non modo à patria, vel gente, sed post vocationem ab ipsa vita abiciendus. Paulus alter Isaac, spontè in hostiam colligatus, Paulus alter Iacob, quali pro uno quodam totius mundi grege invigilans. Paulus alter Ioseph, spiritali fame tabescente mundo veritatis alimenta distribuens. Paulus alter Moyses, omnes gentes à tyrannide diaboli ad Christum reducens. Paulus alter Aaron, totius mundi populus inunctus Sacerdos, Paulus alter Phinees, impietatem Iudeorum & Gentium uno fidei mucrone confodiens. Paulus alter David, qui velut Goliath in certamen diabolum provocat. Paulus alter Elias, clarius raptus in caelos: Alter Elifas, gentes ab interna lepra purgans. Paulus alter Petrus, de caelo ad Evangelium vocatus. Paulus alter Gabriel, Christi ortum cunctis gentibus nuncians. Paulus alter Michael, qui Christianorum Dux esse sortitus est. Addit tandem S. Chryostomus: Etsi Angelorum, etsi iustorum circumvolens Chores, non invenio comparationem, cui non cumulo meritorum Paulus occurrat.

S. Paulus hostia castitatis.

Comparatio S. Pauli ad alios Santos.

Com. 5.

Domine Iesv, qui Paulum ves electionis tibi fecisti, ut portaret nomen tuum coram Regibus & gentibus, & ostenderes ei quanta oporteat pro nomine tuo pati, da nobis ejus audire monita & sapientiam, ejus imitari charitatem, & zelum ardentem, ejus sectari patientiam & fortitudinem, ejus adamare castitatem & puritatem, sicq; Paulinis vestigijs fac nos imitari, ut nunquam à te separemur, sed te cum illo adorare, laudare, aeternumque benedicere valeamus.